

MARTON MAGDA 1924–2020

Marton Magda munkássága, sőt elmondhatjuk, élete évtizedeken keresztül összefonódott a nevét nemritkán változtató, de kutatómunkája során döntően az MTA-hoz tartozó Pszichológiai Kutatóintézzettel. Kutatói pályáján kezdeti érdeklődése a személyiség-típusokat megalapozó alapfolyamatokra irányult, s ez elvezetett az én kialakulásának tematikájához és az idegrendszeri alpműködések vizsgálatához. Az előbbi területen elméleti munkásságában és primátakutatásaiban a perceptuális és mozgásos működések összefonódására hívta fel a figyelmet. E kérdéskörben a vizuális-poszturális testmodell szerepe a témakör alapvető ismeretei közé került. Marton Magda alakította ki az első olyan laboratóriumot, amely alkalmas volt a humán agyi elektromos tevékenység eseményhez kötött potenciál-összetevőinek vizsgálatára. E kutatásokban Marton Magda mindvégig a pszichológiai kérdésfeltevéseket tartotta elsődlegesnek, akár a figyelmi, a perceptuális vagy a szemmozgásokhoz kötött információfeldolgozás volt érdeklődésének tárgya. Kutatási attitűdje alapvetően járult hozzá a mai magyar kísérleti pszichológia széles körben vallott szemléletmódjához, ahhoz, hogy a pszichológia alapkérdéseit és több, az alkalmazásához kötődő témakört az idegrendszeri mechanizmusokkal együttesen érdemes eredményesen vizsgálni.

Kutatott témái közül világviszonylatban is úttörőek a komplexebb események valószínűségi értékelésének vizsgálatai egy olyan időszakban, amikor a legtöbb laboratóriumban a kutatások egyszerű hang- és fényingerek agyi elektromos hatásainak elemzésére korlátozódtak. Ugyanez mondható el a szemmozgásokhoz kötött információfelvétel elektrofiziológiai vizsgálatairól, amely téma világszerte csak évtizedekkel később vált népszerű kutatási területté. Percepciókutatásaiban kiindulása e működések aktív jellege volt, ami a ma előtérben álló prediktív kódolási elméletek előképének tekinthető.

Marton Magda fontosnak tartotta, hogy a kutatási eredményei széles körben ismertté váljanak a hazai pszichológiában, amire sajátos módszert alakított ki. Empirikus eredményeinek publikációit mindig megelőzte a terület kutatásairól írott összefoglaló tanulmány, amelyek mindegyike az adott témakör legmodernebb nemzetközi eredményeit összegezte, sokszor kritikus olvasatban.

A pszichológiai kutatások publikációs lehetőségeinek kibővítését és a pszichológia horizontját szélesebbre táró *Pszichológia* folyóirat egyik alapítója volt, szerepe éveken át meghatározó volt a folyóirat magas szakmai színvonalának fenntartásában.

Marton Magda emléke a Kognitív Idegtudományi és Pszichológiai Intézet kutatómunkáján túl az egész magyar kísérleti pszichológiában tovább él.

Czigler István